

Причорноморська
Фундація
Прзвз

**«МЕТОДОЛОГІЯ ПУБЛІЧНОГО
ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

1-2 листопада 2013 р.
Одеса

ЗМІСТ

ББК 67.9я43
УДК 341(063)
М 54

М 54 «**Методологія публічного та приватного права: сучасний стан та перспективи розвитку**»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 1-2 листопада 2013 р.) - Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2013.-Ч. 1-120 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Методологія публічного та приватного права: сучасний стан та перспективи розвитку». Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правозастосовчих органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються у авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів міжнародної науково-практичної конференції «Методологія публічного та приватного права: сучасний стан та перспективи розвитку».

ББК 67.9я43
УДК 341(063)

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Волоська Ю. П. ПРОБЛЕМА ЕВТАНАЗІЇ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	6
Дунас О. І. СВОБОДА ОСОБИСТОСТІ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ОКРЕМИХ ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИХ КОНЦЕПЦІЙ.....	9
Заболотна Н. Я. ТЕХНІКА ТВОРЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОЕОВОРІВ:ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	13
Казьмірова І. В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ АДВОКАТА.....	16
Маринова М. В. ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ДЕРЖАВУ І ПРАВО.....	19
Мельник О. Г. КЛАСИФІКАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ.....	22
Савченко С. В., Жук О. А. ЗАКОН, ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ ДЕРЖАВИ У ВЧЕННІ ТОМИ АКВІНСЬКОГО.....	25
Савченко С. В., Олійник Д. С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМІННЯ ПРАВА В КОНЦЕПЦІЇ НЕОПОЗИТИВІЗМУ Х. ХАРТА.....	28
Шалінська І. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ АКТИВ «М'ЯКОГО ПРАВА» В АКТИ «ТВЕРДОГО ПРАВА».....	31

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Андрюшко І. П. КАТЕГОРІЯ «ІНТЕРЕС» У КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРАВІ І ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ НАРОДОВЛАДДЯ.....	34
Болотна Я. В. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА МОДЕЛЬ ІМПІЧМЕНТУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОПОЗИЦІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	35
Бузовик М. И. ИНСТИТУТЫ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА АНТИКОРРУПЦИОННОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ В РОССИИ И ПЕРСПЕКТИВА ИХ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С ОРГАНАМИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ.....	38
Дробуш І. В. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ТА ІНСТИТУТУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В АСПЕКТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	41

Смирнова Ю. М.
КОНСТИТУЦІЙНА ЮСТИЦІЯ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....45

Фоменко В. Є.
ВЗАЄМОВІДНОСИНИ МІЖ МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ
ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ: ДОГОВІР З ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ.....48

НАПРЯМ 3. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО

Борук В. В.
ЗНАЧЕНИЕ И ПОРЯДОК РАССМОТРЕНИЯ СПОРОВ
В МЕЖДУНАРОДНОМ КОММЕРЧЕСКОМ АРБИТРАЖЕ.....52

Георгізова І. Л., Лубко І. М.
ТЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....55

Круглова А. Є., Мошенець Д. В.
ВНУТРІШНІ ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ. ТЕНДЕНЦІЇ ДО ЗЛИТТЯ НОРМ
ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ ТА МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....58

Ступа Ю. В.
ПРАВОВІ АСПЕКТИ УСИНОВЛЕННЯ ІНОЗЕМЦЯМИ ДІТЕЙ,
ЯКІ Є ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ.....62

НАПРЯМ 4. ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО

Бицора Л. В.
ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ
ВСЕОХОПЛЮЮЧОЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ РОЗБУДОВИ.....65

Котух К. А.
СПЕЦІАЛЬНІ ПРАВОВІ РЕЖИМИ ЗЕМЕЛЬ
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....68

Поліщук О. Г.
ДО ПИТАННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНІ ПРАВА КОРИСТУВАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИМИ ДІЛЯНКАМИ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....71

Приймак А. О.
КОЛЕГІАЛЬНИЙ РОЗГЛЯД СПРАВ ГОСПОДАРЬСКИМИ
СУДАМИ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ: КРИТЕРІЇ ПРИЗНАЧЕННЯ.....74

Статівка О. О.
ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....77

НАПРЯМ 5. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Грабощук Я. Е.
ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ
ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК.....80

Гридіна О. Г.
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД
ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА МАЙНО БОРЖНИКА.....83

Журавльова Г. Ю.
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАВ НА ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ.....86

Козир О. В.
ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ
ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ ПОДРУЖЖЯ.....90

Котарсва О. В., Хазов К. Н.
ОГРАНИЧЕНИЕ ДЕЕСПОСОБНОСТИ ГРАЖДАН В СВЕТЕ
ИЗМЕНЕНИЙ ГРАЖДАНСКОГО КОДЕКСА РОССИИ.....93

Олійник О. С.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ СЕРВІТУТІВ.....96

Проскура О. І.
СЛУЖБОВИЙ ВИНАХІД. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПАТЕНТУВАННЯ ТА ПРАВОВА
ОХОРОНА ДАНОГО ОБ'ЄКТА ПРАВА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ.....100

НАПРЯМ 6. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Слободська А. М.
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТА ПІДСТАВ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....103

Тинна Д. С.
ЯКІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО
ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ.....106

НАПРЯМ 7. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Алімпієв А. І.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....109

Андрейчук Т. В.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ ТА ЗАБОРОН
ЩОДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУДДІВ: СУЧАСНИЙ СТАН.....112

Бірюкова А. Г.
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПОНЯТЬ
«ТРУДОВЕ ПРАВО» ТА «ТРУДОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО».....116

попечитель обязан обратиться в суд с заявлением об отмене ограничения дееспособности подопечного или о признании его недееспособным.

До недавнего времени в России отсутствовал институт частичной (парциальной) дееспособности; существовавшая система традиционно опиралась на устаревшую концепцию «все или ничего».

Представляется, что введение института ограниченной дееспособности граждан способствует наиболее полной защите прав и законных интересов лиц нуждающихся в повышенной социально-правовой защите.

ЛИТЕРАТУРА

1. Курбанов С. В. Правовое положение лиц с психическими расстройствами. Права человека в Российской Федерации: докл. о событиях 2009 г. [текст] / сост. Д. Мещеряков. // - М: Московская Хельсинкская группа, -2010. - 320с.
2. Влияние римского права на гражданское законодательство Российской Федерации . Древнее право. / Суханов Е.А., Кофанов Л.Л. // - М., 1999.- №1(4). - 34с.
3. Реализация международных стандартов в сфере недееспособности и опеки в странах Восточной Европы Бартенев Д.Г. // Независимый психиатрический журнал. 2009. № 4. - 87с.
4. Граждане (физические лица) как участники гражданских правоотношений / Гражданское право: учеб. для студентов вузов: в 2 т. / отв. ред. Е.А. Суханов // 2-е изд, перераб. и доп. М., - 1998.-Т. I.Гл. б.-214с.
5. Некоторые аспекты проблемы дееспособности, ограниченной дееспособности в зарубежном законодательстве (обзор литературы) / Первомайский В.Б., Илейко В.Р. // Судебно-психиатрическая экспертиза: от теории к практике. Киев, 2006. - 359с.
6. Гражданский кодекс и права гражданина. совершенствование законодательства [текст] / Ярошенко К.Б.// Журнал российского права. 2012. № 5.- 41с.

Олійник О. С.

доцент кафедри цивільного права
Юридичного інституту

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ СЕРВІТУТІВ

В сучасний період існують суспільні відносини, які потребують врегулювання не тільки за допомогою норм права власності, а й інших речових прав, відомих ще за часів Стародавнього Риму. Ці речові права об'єднуються під загальною назвою «права на чужі речі» та мають застосовуватися до врегулювання таких відносин, за яких, крім права власності на річ, належну власникові, можуть існувати деякі повноваження інших осіб. Потреба в існуванні обмежених речових прав є необхідною умовою розвитку нормальних економічних відносин, але потрібно не тільки «проголосити» існування таких інститутів у системі

цивільного права, а й розробити досконалий порядок їх використання на практиці, а саме цього, як правило, не вистачає українському законодавству, адже незважаючи на те, що Цивільний кодекс України діє протягом багатьох років, існують колізії та прогалини щодо регулювання речових прав на чуже майно в цілому, та у правовому регулюванні інституту сервітутів зокрема.

Проблематика речових прав на чуже майно досліджувалася такими науковцями як І.А. Безклубий, О.В. Дзера, І.В. Жилінкова, Н.С. Кузнецова, Р.А. Майданик, О.О. Михайленко, О.А. Підпригора, Є.А. Суханов, Є.О. Харитонов, В.В. Цюра та іншими.

Сьогодні правове регулювання сервітутів здійснюється главою 32 ЦК України, а також нормами Земельного кодексу України щодо регулювання земельних сервітутів та ст. 23 Лісового кодексу - щодо лісового сервітуту. Зокрема, згідно ч. 1 ст. 401 Цивільного кодексу України право користування чужим майном (сервітут) може бути встановлено щодо земельної ділянки, інших природних ресурсів (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, які не можуть бути задоволені іншим способом [1]. Згідно зі ст. 401 ЦК сервітут може бути встановлений щодо земельної ділянки, інших природних ресурсів (земельний сервітут) або іншого нерухомого майна для задоволення потреб інших осіб, які не можуть бути задоволені іншим способом. Сервітут може також належати власникові (володільцеві) сусідньої земельної ділянки, а також іншій, конкретно визначеній особі (особистий сервітут) [1]. Отже, ЦК визнає існування двох видів сервітутів - земельних (або предіальних) та особистих (персональних).

Підставою для зазначеного поділу є спосіб визначення особи сервітуарія. Якщо сервітут встановлюється щодо визначеного майна в інтересах певної особи, то він є особистим. Якщо сервітут встановлюється щодо певного майна на користь власника (володільця) визначеного майна (але не конкретно визначеної особи), то він є земельним (предіальним) [2, с. 234].

Поділ сервітутів на земельні та особисті бере свій початок з римського приватного права, хоча цілісна система сервітутів була вибудована тільки при Юстиніані [3, с. 224-225]. Земельні сервітути були правами на чужу земельну ділянку, встановлені на користь особи, що є власником сусідньої земельної ділянки. Ці сервітути були постійними. Власники землі змінювалися - сервітути залишалися. Серед земельних сервітутів розрізнялися міські та сільські в залежності від характеру пануючої ділянки. Сервітути, що встановлювалися на користь забудованих ділянок називалися міськими, сервітути на користь ділянок польові і ч. незабудованих називалися сільськими.

До сільських належали: дорожні сервітути (право переходити та переїжджати через сусідську земельну ділянку, право проїжджати на коні; право перевозити вантаж, прано проводити худобу), водні сервітути (право проводити воду з сусідньої ділянки, прано черпати воду на сусідній ділянці; право вигону худоби на водопій); інші сервітути: пасовищні (право випасати худобу на сусідній ді-

лянці); право видобутку піску з чужої земельної ділянки; право вивозити камінь і руду з чужої земельної ділянки; право зберігати сільськогосподарські плоди на чужій земельній ділянці і інші права.

До міських належали: право на опору: право спирати будівлю на стіну сусіда, право вбудовувати балку в стіну сусіда, право мати балкон, який нависає над ділянкою сусіда; право простору: право світла, право виду. Згодом до міських сервітутів були віднесені сервітути водостоку: право стікання дощової води із даху власної будівлі; право скидання нечистот і проведення каналізації; збір дощової води з чужої ділянки за допомогою труб.

Особисті сервітути - це пожиттєве право користування чужою річчю. До особистих сервітутів належали: узурфрукт, узус, право проживати в чужому домі; право користуватися чужими рабами і тваринами. Узурфрукт - це право користування чужою річчю та отримання від неї плодів з зберіганням цілісності речі. Особа, яка має таке право, повинна використовувати річ як належить доброму господареві. Поки діяв узурфрукт, власник не мав права на доходи від речі, а його власність називалася голою. Зі смертю узурфруктарія узурфрукт припинявся і спадкоємці були зобов'язані повернути власнику об'єкт сервітуту. Узус - це право користування річчю, але без права користування її плодами. Узус міг належати декільком особам, але був неподільним [3, с.224-225].

Для України більш традиційним є врегулювання саме земельних сервітутів, адже норми щодо них містяться не тільки в Цивільному кодексі України [1], але й в Земельному кодексі України. Зокрема, згідно ст. 98. Земельного кодексу України право земельного сервітуту - це право власника або землекористувача земельної ділянки на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками) [4]. Згідно ст. 99 Земельного кодексу України власники або землекористувачі земельних ділянок можуть вимагати встановлення таких земельних сервітутів: а) право проходу та проїзду на велосипеді; б) право проїзду на транспортному засобі по наявному шляху; в) право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій; г) право прокладати на свою земельну ділянку водопровід із чужої природної водойми або через чужу земельну ділянку; г) право відводу води зі своєї земельної ділянки на сусідню або через сусідню земельну ділянку; д) право забору води з природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці, та право проходу до природної водойми; е) право поїти свою худобу із природної водойми, розташованої на сусідній земельній ділянці, та право прогону худоби до природної водойми; є) право прогону худоби по наявному шляху; ж) право встановлення будівельних риштувань та складування будівельних матеріалів з метою ремонту будівель та споруд; з) інші земельні сервітути [4].

Особисті сервітути - поняття малодосліджене в юридичній практиці, що зумовлено різними підходами до встановлення пільг для конкретної особи. Крім того, в чинному цивільному законодавстві не закріплено на законодавчо-

му рівні поняття особистого сервітуту та його видів узурфрукту та узусу, в той час як законодавство іноземних держав оперує цими поняттями [5].

Також сервітути можна класифікувати за строком, на який вони встановлюються. Згідно ч. 2. ст. 98 Земельного кодексу земельні сервітути можуть бути постійними і строковими [4]. Ст. 403 Цивільного кодексу передбачено можливість укладання сервітуту на невизначений строк, тобто безстроково [1]. Це положення піддає критиці В.С. Шахов, на думку якого вигода, що надається земельним сервітутом, повинна мати постійний, а не випадковий характер, пов'язувати встановлення і припинення земельного сервітуту з певним календарним строком є не зовсім коректно [6, с. 252].

С. Адьанова виділяє приватний та публічний сервітути. Під публічним сервітутом автор передбачає забезпечувати інтереси держави, місцевого самоврядування, населення, під приватним - власника іншої земельної ділянки [7, с. 70]. Окрему увагу на публічний сервітут звертає представник російської наукової думки Т.В. Дерюгіна в дисертаційній роботі «Цивільно-правове регулювання інституту сервітуту в Росії»[8], зазначаючи, що публічний сервітут не відноситься ні до категорії прав обмеженого користування чужим майном, ні до межень права власності, а займає самостійне становище в системі речових прав. М.І. Лазарев обґрунтовує доцільність існування міжнародних сервітутів, оскільки на існуючому етапі міжнародних відносин як термін, так і саме розуміння «сервітуту» використовуються в практиці міждержавних відносин і теорії міжнародного права. В науковій літературі існує позиція, що питання про можливість існування міжнародних сервітутів, зокрема, про доцільність їх регламентації і застосування, мають досліджуватися не тільки у міжнародному, а й у цивільному праві. Такі дослідження збагачуватимуть сприйняття сервітуту [8, с. 70].

Наведений перелік видів сервітутів не є вичерпним. В доктрині цивільного права можливі й інші класифікації сервітутів, однак, на нашу думку, поділ сервітутів на земельні й особисті є основним, а інші класифікації можуть сприйматися як додатковий критерій для більш точного сприйняття поняття сервітуту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №№ 40-44. - Ст.356.
2. Харитонов Є.О., Старцев О.В. Цивільне право: Підручник / Є.О. Харитонов, О.В. Старцев. - Київ: Істина, 2007. - 816 с.
3. Каложний Р.А., Вовк В.М. Римське приватне право : підручник / Р.А. Каложний, В.М. Вовк. - К.: Атіка, 2012. - 408 с.
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 3-4. - Ст.27.
5. Гражданский кодекс Молдовы от 06.06.2002 г. [Злектронный ресурс] / Режим доступа: <http://lex.iispcse.taU.gov.md/325085/>.
6. Шахов В.С. Земельный кодекс Украины. Комментар / В.С. Шахов. - Харьков: Право, 2002. - 432 с.

7. Цюра В.В. Речові права на чуже майно: Науково-практичний посібник / В.В. Цюра. - К.: КНТ, 2006. - 136 с.
8. Дерюгина Т.В. Гражданско-правовое регулирование института сервитута в России: автореф. дис. на соиск. учен. степ канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / Т.В. Дерюгина. [Электронный ресурс] / Режим доступа: [Бир://1a\yibe8e5cot/шагБлап5ко-прауоуое-теґи1игоуапие-ипзїїїїа-зегуїшіа-у-оззії](http://www.biblioteka.ru/elib/1a/yibe8e5cot/шагБлап5ко-прауоуое-теґи1игоуапие-ипзїїїїа-зегуїшіа-у-оззії).

Проскура О. І.
студентка

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»
м. Київ, Україна*

СЛУЖБОВИЙ ВИНАХІД. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПАТЕНТУВАННЯ ТА ПРАВОВА ОХОРОНА ДАНОГО ОБ'ЄКТА ПРАВА ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

В сучасних умовах технологізації майже всіх процесів питання охорони результатів інтелектуальної творчої діяльності набуло важливого значення. При цьому слід зазначити, що більшість новітніх технологій та інших об'єктів промислової власності розроблюється саме в процесі трудових правовідносин.

В Україні питання, пов'язані зі службовими винаходами, регулюються відповідними положеннями Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», стаття 1 якого дає загальне поняття «винаходу» як результату інтелектуальної творчої діяльності людини в будь-якій сфері технологій [1]. Цивільний кодекс України визначає «службовий винахід», як винахід, створений працівником: у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи дорученням роботодавця за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачено інше; з використанням досвіду, виробничих знань, секретів виробництва і обладнання роботодавця [2].

Однак, на сьогоднішній день система охорони прав на службові винаходи перебуває на початковому етапі, адже в національному законодавстві відсутній будь-який законодавчий акт, безпосередньо присвячений даному виду об'єктів промислової власності, а існуючих норм не достатньо для повноцінного врегулювання усіх правовідносин у цій сфері. Загалом, службовий винахід визначається нормативними актами інших країн як патентоспроможний, створений службовцем протягом визначеного періоду часу, за певних обставин і відноситься до сфери діяльності роботодавця.

Службовий винахід створюється службовцем (працівником). Це поняття досить широко трактується положеннями різних держав. Ним, як правило, вважається фізична особа, яка згідно договору зобов'язана виконувати певну

необхідну, прописану в договорі, діяльність для роботодавця. При цьому мається на увазі, що службовцем є не тільки так званий «працівник компанії», але й особа, яка реально отримує плату від роботодавця, навіть якщо вона є директором, тимчасовим чи штатним співробітником [3; с 15].

Внаслідок зміни системи економічних, суспільних і управлінських відносин, які відбулися після розпаду СРСР, одним з основних завдань, яке виникло на шляху становлення та розбудови нашої держави, стала необхідність відродження патентної форми охорони технічних досягнень, прийнятої в усьму світі; урегулювання порядку введення винаходів в цивільний оборот. З моменту припинення існування Радянського Союзу частина незалежних держав пішла шляхом прийняття тимчасових нормативних актів (Киргизія, Таджикистан, Узбекистан, Україна). Пізніше деякі з них ввели в дію нормативні акти, що носять постійний характер (Молдова, Узбекистан, Україна) [5; с 82].

Що стосується питання визнання та розмежування прав на службовий винахід обох сторін, то можна визначити ряд основних умов, відповідно до яких у тому чи іншому спеціальному законі про окремі види прав інтелектуальної власності пов'язується виникнення у роботодавця права на результати інтелектуальної творчої діяльності своїх працівників і визнання відповідного винаходу службовим. Такими умовами є : 1) якщо службовий винахід був створений працівником у зв'язку з виконанням службових обов'язків; 2) якщо він був створений за дорученням роботодавця; 3) службовий винахід був створений працівником з використанням досвіду, знань, секретів виробництва і обладнання, матеріальних і фінансових засобів роботодавця; 4) службовий винахід був створений у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між винахідником і роботодавцем [6; с 85].

Якщо заявка на винахід була подана роботодавцем, йому належить право на одержання патенту, за умови, що трудовим договором (контрактом) між винахідником та роботодавцем не передбачено інше.

Роботодавець може скористатись правом на подання заявки лише протягом чотирьох місяців від дати одержання письмового повідомлення від винахідника про створений винахід.

Якщо роботодавець не подасть заявку у визначений строк, право на одержання патенту переходить до винахідника [4; с 12].

Виключне право на винахід може бути порушено необмеженим колом осіб, ні **КІЬКИ** виключне право належить до абсолютних прав. Водночас це не **виц** IIIIIK можливість визнання порушником виключних прав самого винахідника, (К і мі екта права на винахід [6; с 84].

< під **ПОГОДИПИСЯ** з даним твердженням, оскільки винахідник першим втілює **ГВОРчий** задум і при його відсутності не було б самого об'єкта промислової алаї ікни. Однак, у випадку якщо винахідник не стає патентовласником, то він втрачає право на використання об'єкта, а у випадку такого використання сам